

BioREGIO Carpathians

„Managementul integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regională durabilă și conectivitate ecologică în Carpați”

Raport privind colectarea datelor existente referitoare la speciile carnivore și erbivore din Carpații României

Întocmit de Asociația pentru
Conservarea Diversității
Biologice pentru Agenția
pentru Protecția Mediului
Sibiu

BioREGIO Carpathians

„Managementul integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regională durabilă și conectivitate ecologică în Carpați”

**Raport privind colectarea datelor existente
referitoare la speciile carnivore și erbivore din
Carpații României**

Întocmit de Asociația pentru Conservarea Diversității Biologice
pentru Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

Februarie 2013

INTRODUCERE

LUP (*CANIS LUPUS*)

RÂS (*LYNX LYNX*)

URS BRUN (*URSUS ARCTOS*)

ȘACAL (*CANIS AUREUS*)

ZIMBRU (*BISON BONASUS*)

CAPRĂ NEAGRĂ (*RUPICAPRA RUPICAPRA*)

CĂPRIOR (*CAPREOLUS CAPREOLUS*)

CERB (*CERVUS ELAPHUS*)

INTRODUCERE

Prezentul raport a fost elaborat de către Asociația pentru Conservarea Diversității Biologice pentru Agenția pentru Protecția Mediului din județul Sibiu, în baza contractului nr. 2401/18.02.2013 semnat în cadrul proiectului "Managementul Integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regională durabilă și conectivitate ecologică în Carpați (BioREGIO Carpati)".

Scopul principal al raportului este acela de a integra într-un singur document informații disponibile privind managementul speciilor lup (*Canis lupus*), râs (*Lynx lynx*), urs brun (*Ursus arctos*), șacal (*Canis aureus*), zimbru (*Bison bonasus*), capra neagra (*Rupicapra rupicapra*), căprior (*Capreolus capreolus*) și cerb (*Cervus elaphus*), în Carpații României. Datele necesare să fie colectate și structura raportului au fost stabilite de către grupul de lucru constituit din experți ai partenerilor de proiect, și au fost considerate adecvate pentru obiectivul final al proiectului.

Informațiile colectate sunt prezentate împreună cu sursa de informare, reprezentată în principal de planuri de acțiune și de management (pentru speciile protejate), rapoarte tehnice de la diferite proiecte implementate sau în derulare, rapoarte oficiale ale autorităților publice și ale Comisiei Europene, lucrări științifice și pagini web ale inițiativelor internaționale pentru conservarea biodiversității. Raportul este doar un element necesar să fie realizat în procesul de stabilire a măsurilor comune pentru un management integrat (CIMM) pentru regiunea Carpatică.

LUP (*CANIS LUPUS*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Femelele adulte cântăresc între 18-55 kg și măsoară între 1.37 - 1.52 m lungime totală, iar masculii cântăresc 20-70 kg și au între 1.27 - 1.64 m lungime totală, în funcție de subspecie. În România, Promberger și Ionescu (2000) menționează o greutate medie de 35-60 kg și o lungime totală de 1,10 la 1,50 m. Botul este triunghiular și are aproximativ 10 cm lungime, expunând o suprafață extinsă pentru organele olfactive. Acest lucru permite lupului să detecteze mirosul de pradă, la o distanță de 2,4 km în condiții favorabile. Lupul este similar cu ciobănescul german sau Husky la configurația capului, distingându-se prin faptul că au unghiul orbital de 45 ° până la 53 °, comparativ cu 60 ° la câini și un balon timpanic mai mare, convex și aproape sferic, în comparație cu cel al câinilor la care este mai mic, comprimat și ușor îndoit (www.canids.org). Lupul este diferit de câine în ceea ce privește caracteristicile referitoare la aspect și morfologice: ochii sunt plasați oblic, mai îndepărtați decât la câine. Urechile sunt mici și ascuțite la vârfuri, mereu în sus, precum și cozile ușor curbate spre stânga. Un alt criteriu de distincție față de câine este părul pe partea din spate a piciorului posterior între călcâi și coada. Comparativ cu câinele, lupul are un gât scurt, gros și puternic (www.carnivoremari.ro). Lupii sunt animale care trăiesc în haite, cele mai multe haite cuprinzând grupuri familiale (www.canids.org).

Lupul trăiește 15 - 16 ani, dar în sălbăcie, el poate ajunge, de obicei, doar până la 10 de ani. Vârsta unui lup poate fi apreciată cu o anumită aproximație pe baza uzurii dintelui. În ceea ce privește ontogeneza, lupii sunt clasificați după cum urmează: pui: 0-6 luni, juvenili: 6-18 luni; sub adulți: 18-30 luni; adulți: mai mult de 30 de luni (www.carnivoremari.ro). Sunt răspândiți în toate habitatele nordice unde există hrană adecvată, densitatea cea mai mare fiind acolo unde biomasa pradă este cea mai mare (www.iucnredlist.org). Hrana este extrem de variabilă, însă principala sursă de hrană este bazată pe ungulate mari (cerb, căprior și mistreț). Lupii vor mânca, de asemenea, exemplare pradă mici, animale domestice, hoituri, și gunoi.

Surse informative pe țări/regiuni

Statut, management și distribuție a carnivorelor mari – urs, lup, râs și gluton – în Europa, Partea I, pregătit pentru Comisia Europeană, Decembrie 2012. Autori: Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J.,

Statut, management și distribuție a carnivorelor mari – urs, lup, râs și gluton – în Europa, Partea II, pregătit pentru Comisia Europeană, Decembrie 2012. Autori: Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J.,

Raport final pentru „Studiul privind estimarea populațiilor de carnivore mari și pisică sălbatică din România (*Ursus arctos*, *Canis lupus*, *Lynx lynx* și *Felis silvestris*) în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare și pentru stabilirea numărului de exemplare din speciile strict protejate care se pot recolta în cadrul sezonului de vânătoare 2011-2012”. Fundația Carpați și ICAS și Universitatea Transilvania, Brașov, 2011.

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie informații publice

www.carnivoremari.ro – portalul web al proiectelor LIFE02NAT/RO/8576, LIFE05NAT/RO/000170. Informații din baza de date și rapoarte tehnice ale proiectelor,

www.canids.org - IUCN Grup Specialiști Canide informații publice.

***Management și plan acțiune pentru populația de lupi România, pregătit pentru Ministerul Agriculturii, Pădurilor și Dezvoltării Rurale și Ministerul Mediului și Gospodării Apelor, 2006. Nu este disponibil pentru public.

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Lupul este în vârful piramidei trofice din Carpații românești, fiind în același timp o specie umbrelă pentru Biodiversitatea Carpatică (Rozyłowicz et al., 2010). Prin prădare contribuie la selecția naturală a speciilor pradă (căprior, cerb, mistreț, iepure, etc). Prezența lupului într-un areal reprezintă un factor important pentru menținerea la nivel inferior a numărului câinilor fără stăpân.

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

În România lupul are o puternică valoare simbolică și istorică și o legătură puternică cu legendele locale din mediul rural, fiind simultan și unul dintre cele mai blamate animale.

Din punct de vedere economic, impactul pozitiv al prezenței lupului cu privire la aspectele economice rurale este scăzut. Veniturile din vânatoarea de lupi (bazată pe sistemul de derogare) sunt foarte mici în comparație cu alte utilizări ale resurselor naturale. Impactul negativ pare a fi mai important din cauza pagubelor produse șeptelului, în contextul în care protecția fermelor împotriva prădătorilor este foarte superficială și nu se iau măsuri pentru a preveni daunele.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Deși lupul încă se confruntă cu unele amenințări, raza relativ largă de răspândire și trendul de menținere stabilă a populației arată că specia, la nivel mondial, nu îndeplinește, sau aproape nu îndeplinește, oricare dintre criteriile pentru categoriile amenințate (www.iucnredlist.org).

Ultimul raport privind starea carnivorelor mari din Europa indică faptul că amenințarea cea mai importantă pentru conservarea populației de lupi la nivelul zonei Carpatice sunt fragmentarea habitatului, persecuție, perturbarea liniștii, acceptare scăzută, transport, dezvoltarea infrastructurii (Kaczensky et al., 2012a). Presiunile există deja în Carpații Românești, habitatul lupului fiind în continuă degradare și fragmentare din cauza activităților umane.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Braconajul lupilor a scăzut la mai puțin de 10 de cazuri documentate pe an, cele mai multe acte de braconaj folosind arme și otravă (Kaczensky et al., 2012a). Nu există nicio informație cu privire la dimensiunea reală a activității de braconaj, dar pare să fie semnificativ mai mare decât cele apărute în informațiile oficiale.

Oficial, din cauza numărului mare de conflicte cu fermierii (daune șeptel) și vânătorii (prădător specii de vânat), un anumit număr de lupi sunt eliminați în fiecare an, utilizând derogări de la Directiva Habitate. În teorie vânatoarea este permisă numai pentru anumiți lupi în condiții, locuri și perioade specifice, precum și cu mijloacele stabilite de lege. În practică vânatoarea se practică deoarece lupul este considerat o plagă pentru alte specii de vânat. Vânatoarea aplicată este non-selectivă, cu nici un impact asupra diminuarea daunelor, dar, probabil, cu un impact negativ asupra mărimii, suprafeței de distribuție și structurii populației de lupi.

Responsabilitățile legate de managementul speciei sunt împărțite între mai multe instituții publice și organizații private, fiind dificil de a integra toate posibilele inițiative. Impactul ariilor protejate (inclusiv rețeaua Natura 2000), în conservarea speciilor nu este evaluat. Nu există nici o comunicare între părțile interesate.

Ministerul Mediului și Modificărilor Climatice este asistat, în subiectele legate de carnivorele mari, de către Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari, un grup de experți și reprezentant ai tuturor părților interesate din România, însă, din păcate, grupul nefiind o voce puternică, atunci când măsurile trebuie să fie stabilite, din cauza factorilor politici. În acest context, Grupul Național de Lucru trebuie să fie consolidat și propunerea tehnică sau juridică venită din acest grup trebuie să fie adoptată și implementată de către autoritatea responsabilă.

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

România a aderat la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Berna, emis în data de 19 septembrie 1979, prin Legea nr. 13/1993. După 2007 România a devenit parte a Uniunii Europene, lupul devenind strict protejat. (Kaczensky et al., 2012a). În Carpații românești populația de lupi este estimată la 2300-2700 exemplare și este evaluat ca fiind cel puțin îngrijorătoare - Least Concern (LC) (Kaczensky et al., 2012). Având în vedere faptul că estimarea se face pe baza rapoartelor vânătorilor (fără nici un fel de control științific), dimensiunea populației estimată poate fi supraestimată.

În conformitate cu legislația națională, obiectivul de conservare este acela de a menține starea de conservare actuală sau de a se ajunge la starea de conservare favorabilă, așa cum sunt definite în Directiva Habitate, a populației de lupi.

Măsurile actuale de conservare (măsurile concrete, eficiență)

Un plan de management pentru lup în România a început în anul 2006, sub coordonarea Ministerului Mediului, dar documentul final nu este accesibil publicului (informații neoficiale).

Exceptând faptul că sistemul de derogare păstrează cota sub 10% din mărimea populației estimată de vânători, procent considerat optim pentru a menține o populație viabilă, nu există alte măsuri de gestionare puse în aplicare la nivel național. Măsurile aplicate la nivelul ariilor protejate nu sunt evaluate.

Nu sunt activități locale sau regionale, proiecte sau măsuri desfășurate în acest moment pentru conservarea speciei. Există mai multe proiecte finalizate ale speciei.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației și tendința
- Aria de distribuție
- Dimensiuni conflict om - lup

Suficiența de monitorizare

- Nu există niciun program de monitorizare pus în aplicare.

Accesibilitatea datelor

- Date referitoare la specie sunt parțial disponibile, în special pe paginile de web ale proiectelor LIFE Nature (www.carnivoremari.ro)

Priorități esențiale de cercetare

- Disponibilitatea speciilor pradă
- Impactul vânătorii asupra populației de lupi
- Boli și mortalitatea naturală

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Stabilirea responsabilităților și elaborarea unui Plan Național de Management, împreună cu alocarea de resurse pentru implementarea planului.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Nu sunt disponibile.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică nu este un obiectiv în acest moment datorită statutului de protecție juridică.

RÂS (*LYNX LYNX*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Acesta este un mamifer de dimensiuni medii, bine proporționat, îndesat, cu picioarele posterioare puternice adaptate pentru sărituri. Masculii au lungimi cuprinse între 104 - 174 cm, coada atingând 12-24cm, femelele fiind în medie cu cca. 20 cm mai scurte. Înălțimea la umăr este de 45-86 cm, iar greutatea 12-40 kg. Blana, cu excepția abdomenului care este alb-gălbui, este cafenie cu pete ruginii de la gri închis la negru, care sunt mai mult sau mai puțin clare. Urechile sunt completate cu smocuri de fire lungi de păr, negre, păr mai lung pe maxilarul inferior ca și mustăți, iar coada cu vârf negru (www.carnivoremari.ro).

Gradul scăzut de supraviețuire a puilor de râs poate avea ca și cauză pierderea anumitor tipuri de pradă consumate în mod frecvent și a iernilor cu temperaturi sub zero grade menținute pe o perioadă mai lungă de timp. Fără hrană suficientă, mama poate muri sau puii pot fi abandonati. Râsul tânăr poate muri, de asemenea, din cauza unor boli dobândite ca urmare a lipsei unor condiții favorabile de creștere, epidemii comune la pisici sau ocluzie intestinală (www.carnivoremari.ro).

Râsul, un prădător de pădure, fiind sensibil la defrișări, pierde o mare parte din habitatul său ca urmare a eliminării pădurii, în scopul de a se crea terenuri pentru agricultură, construcții și extracție, de asemenea, fiind vânați ca animale de pradă care cauzează daune, precum și pentru blană (comerțul internațional este semnificativ în unele țări, însă nu poate fi controlat cu succes, existând rapoarte de comerț cu descrieri diferite). Durata de viață este de aproximativ 18 de ani. (www.carnivoremari.ro).

Este un animal solitar, care formează perechea lui doar pentru o perioadă scurtă de timp, în sezonul de împerechere. Acesta este un animal teritorial, foarte liniștit, în mare măsură nocturn și poate fi văzut foarte rar. Mai activ dimineața devreme și seara târziu, rar este văzut după-amiaza. Râsul este un prădător de pădure, cu preferință pentru zonele cu copaci bătrâni, bine împădurite, incluzând arbuști groși; este cunoscut faptul că poate coloniza o gamă largă de alte habitate.

Folosirea spațiului în interiorul teritoriului său poate fi influențată de caracteristicile habitatului și a interacțiunilor sociale între râși. Densitățile sunt de obicei 1-3 adulți la 100 km², cu toate că densități mai mari de până la 5/100 km² au fost raportate în Europa de Est (www.iucnredlist.org). De asemenea, au fost observate cazuri frecvente de suprapunere spațială a arealelor aparținând râșilor având sexe diferite, sau între femele înrudite. Nu au fost observate diferențe în ceea ce privește dimensiunile arealelor folosite de râși de sex feminin și masculin. Deplasările zilnice sugerează faptul că femelele folosesc mai intens decât masculii habitatul în timpul întregului sezon (www.carnivoremari.ro).

Surse informationale pe țări/regiuni

Statut, management și distribuție a carnivorelor mari – urs, lup, râs și gluton – în Europa, Partea I, pregătit pentru Comisia Europeană, Decembrie 2012. Autori: Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J.,

Statut, management și distribuție a carnivorelor mari – urs, lup, râs și gluton – în Europa, Partea II, pregătit pentru Comisia Europeană, Decembrie 2012. Autori: Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J.,

Raport final pentru „Studiul privind estimarea populațiilor de carnivore mari și pisică sălbatică din România (Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx și Felis silvestris) în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare și pentru stabilirea numărului de exemplare din speciile strict protejate care se pot recolta în cadrul sezonului de vânătoare 2011-2012”. Fundația Carpați & ICAS & Universitatea Transilvania, Brașov, 2011

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie informație publică

www.carnivoremari.ro – portal web al proiectelor LIFE02NAT/RO/8576, LIFE05NAT/RO/000170. Informații din baza de date și rapoarte tehnice ale proiectelor

*** Planul de acțiune și managementul populației de râs din România, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, Brașov, 2007. Nu este disponibil publicului.

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Râsul este în vârful piramidei trofice din Carpații românești, fiind în același timp o specie umbrelă pentru Biodiversitatea Carpatică (Rozyłowicz et al., 2010). Prin prădare contribuie la selecția naturală a speciilor pradă (căprior, cerb, mistreț, iepure, etc).

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

În România râsul nu are o valoare simbolică și istorică, fiind un animal apreciat din punct de vedere al aspectului. Din punct de vedere economic, impactul pozitiv al prezenței râsului cu privire la aspectele economice rurale este scăzută. Veniturile din vânătoarea de râs (bazată pe sistemul de derogare) sunt foarte mici în comparație cu alte utilizări ale resurselor naturale. Nu există informații cu privire la pagubele produse de către râs șeptelului.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Ultimul raport privind starea carnivorelor mari din Europa indică faptul că amenințările mai importante pentru conservarea populației de râs la nivelul zonei Carpatice sunt acceptarea scăzută din cauza conflictelor cu vânătorii, persecuție (ucidere ilegală care sunt probabil

legate de prima cauză), pierderea habitatului din cauza dezvoltării infrastructurii (Kaczensky et al., 2012a). Presiunile există deja în Carpații Românești, habitatul râsului fiind în continuă degradare și fragmentare din cauza activităților umane.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Braconajul la râs a scăzut la mai puțin de 5 de cazuri documentate pe an (Kaczensky et al., 2012a). Nu există nicio informație cu privire la dimensiunea reală a activității de braconaj, dar pare să fie semnificativ mai mare decât cele apărute în informațiile oficiale.

Responsabilitățile legate de managementul speciei sunt împărțite între mai multe instituții publice și organizații private, fiind dificil de a integra toate posibilele inițiative. Impactul ariilor protejate (inclusiv rețeaua Natura 2000), în conservarea speciilor nu este evaluat. Nu există nicio comunicare între părțile interesate.

Ministerul Mediului și Modificărilor Climatice este asistat, în subiectele legate de carnivorele mari, de către Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari, un grup de experți și reprezentant ai tuturor părților interesate din România, însă, din păcate, grupul nefiind o voce puternică, atunci când măsurile trebuie să fie stabilite, din cauza factorilor politici. În acest context, Grupul Național de Lucru trebuie să fie consolidat și propunerea tehnică sau juridică venită din acest grup trebuie să fie adoptată și implementată de către autoritatea responsabilă.

Statutul actual de conservare (scopuri conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

România a aderat la Convenția privind conservarea vieții sălbatice și a habitatelor naturale din Europa, Berna emis în data de 19 septembrie 1979, prin Legea nr. 13/1993. După 2007 România a devenit parte a Uniunii Europene și râsul a devenit strict protejat. (Kaczensky et al., 2012a). În Carpații românești populația de râs este estimată la 1200-1500 exemplare și este evaluată ca fiind cel puțin îngrijorătoare - Least Concern (LC) (Kaczensky et al., 2012). Având în vedere faptul că estimarea se face pe baza rapoartelor vânătorilor (fără nici un fel de control științific), dimensiunea populației poate fi supraestimată.

În conformitate cu legislația națională, obiectivul de conservare este acela de a menține starea de conservare actuală a populației de râs sau de a se ajunge la starea de conservare favorabilă, așa cum sunt definite în Directiva Habitate.

Măsuri actuale de conservare (măsuri concrete, eficiență)

Un plan de management pentru râs în România a fost pregătit în anul 2007, sub coordonarea Ministerului Mediului, dar documentul final nu este accesibil publicului (informații neoficiale). Nu există informații referitoare la implementarea măsurilor din planul de acțiune. Vânătoarea aplicată a fost non-selectivă, fără niciun impact asupra diminuării daunelor, dar, probabil, cu un impact negativ asupra mărimii, suprafeței de distribuție și structura populației de râs și din cauza tuturor informațiilor care lipsesc cu privire la impactul vânătorii și a mărimii reale a populației de râs, vânătoarea râsului în cadrul sistemului de derogare a fost oprit pentru perioada 2012 - 2016.

Nu sunt activități locale sau regionale, proiecte sau măsuri desfășurate în acest moment pentru conservarea speciei. Există mai multe proiecte finalizate vizând specia.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației și tendința
- Aria de distribuție

Suficiența de monitorizare

- Nu există niciun program de monitorizare pus în aplicare.

Accesibilitatea datelor

- Date referitoare la specie sunt parțial disponibile, în special pe paginile de web ale proiectelor LIFE Nature (www.carnivoremari.ro)

Priorități esențiale de cercetare

- Disponibilitatea speciilor pradă
- Impactul vânătorii asupra populației de răs
- Mortalitatea naturală și provocată de om
- Impactul rețelei ariilor de protecție actuale asupra conservării râsului

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Stabilirea responsabilităților și elaborarea unui Plan Național de Management, împreună cu alocarea de resurse pentru implementarea planului.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Nu sunt disponibile.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică nu este un obiectiv în acest moment datorită statutului de protecție juridică.

URSUL BRUN (*URSUS ARCTOS*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Ursul brun este un animal de talie mare, de obicei de culoare maro închis, aceasta putând varia de la o nuanță maro deschis până la negru. Ursul brun este caracterizat de un fel de cocoașă distinctivă pe umeri, un profil ușor bombat ca fizionomie și gheare lungi ale labelor din față (www.bearbiology.com).

Datele biometrice din literatura de specialitate variază, deoarece eșantionul analizat este diferit de la studiu la studiu. Înălțimea la umăr, în cazul unui urs matur, este măsurată de la picior până la cel mai înalt punct al umărului, variind între 90 - 150 cm. Lungimea se măsoară de la nas la vârful cozii, apreciată ca fiind între 150-165 cm pentru femele și 170-200 cm pentru masculi. Greutatea medie pentru urșii din România este de 100-200 kg femele și 140-320 kg pentru masculi (Mertens și Ionescu, 2000).

Ursul brun ajunge la maturitate sexuală la vârste mari, femelele dând naștere primului lor pui la 4-6 ani. Ursul este o specie poligamă, masculul fiind capabil să se reproducă cu mai multe femele în sezonul de reproducere (mijlocul lunii mai - începutul lunii iunie). După fertilizare, embrionul se dezvoltă până la stadiul de blastocist, iar apoi dezvoltarea este oprită până la sfârșitul lunii noiembrie, când se produce implantarea și începe dezvoltarea embrionară. Perioada reală de gestație este 6-8 săptămâni, iar femela dă naștere la 1-4 pui, de obicei 2 și

excepțional 5 (www.carnivoremari.ro). Puii se nasc în bârlog în timpul somnului de iarnă, în ianuarie - februarie. Puii părăsesc bârlogul în aprilie-mai, și vor rămâne singuri în al doilea an de viață. Ursul de sex feminin repetă ciclul de reproducere după ce puii lor devin independenți, după aproximativ doi ani (www.carnivoremari.ro).

Masculii se dispersează după ce devin adulți, iar femelele își stabilesc teritoriul în interiorul sau în apropierea teritoriului mamei. Teritoriile se suprapun, în special în zonele de concentrare ridicată a hranei.

Dieta ursului este omnivoră, acest lucru fiind reflectat prin dentiție. Urși bruni au canini puternici, utilizați pentru apărare, sfărâmarea carcaselor și uciderea prăzii. Post carnasierii și premolari mici au suprafețe mari de contact și sunt asociați unei diete constând în principal din alimente vegetale și nevertebrate. Ierburile și lăstarii sunt consumate în principal primăvara sau vara devreme. Vara și la începutul toamnei ursul mănâncă ciuperci și fructe (zmeură, mure, afine, mere, prune și pere). Toamna târziu, și iarna, urșii mănâncă ghinde și jir. Insectele, mai ales himenoptere (albine, furnici, viespi) pot constitui sezonier o sursă importantă de hrană, mai ales pentru că ele conțin proteine. Datorită gradului ridicat de asimilare și valoare nutritivă ridicată, urșii preferă carnea obținută în urma prădării, de la carcase, animale sălbatice sau locuri de hrănire.

Surse informaționale pe țări/regiuni

Statut, management și distribuție a carnivorelor mari – urs, lup, râs și gluton – în Europa, Partea I, pregătit pentru Comisia Europeană, Decembrie 2012. Autori: Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J.,

Statut, management și distribuție a carnivorelor mari – urs, lup, râs și gluton – în Europa, Partea II, pregătit pentru Comisia Europeană, Decembrie 2012. Autori: Kaczensky P., Chapron G., von Arx M., Huber D., Andrén H., Linnell J.,

Raport final pentru „Studiul privind estimarea populațiilor de carnivore mari și pisică sălbatică din România (Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx și Felis silvestris) în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare și pentru stabilirea numărului de exemplare din speciile strict protejate care se pot recolta în cadrul sezonului de vânătoare 2011-2012”. Fundația Carpați & ICAS & Universitatea Transilvania, Brașov, 2011

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie informație publică

www.carnivoremari.ro – portal web al proiectelor LIFE02NAT/RO/8576, LIFE05NAT/RO/000170. Informații din baza de date și rapoarte tehnice ale proiectelor

*** Managementul și planul de acțiune al populației de urs din România, Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale și Ministerul Mediului și Managementului Apei 2005.

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Ursul este considerat ca fiind una dintre cele mai importante specii umbrelă pentru Biodiversitatea Carpatică (Rozylowicz et al., 2010). Ursul joacă un rol important în diseminarea semințelor diverselor plante. Prin prădare contribuie la selecția naturală a speciilor pradă (căprior, cerb, mistreț, iepure, etc).

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

În mai multe zone din România, ursul brun are o puternică valoare simbolică și o legătură puternică cu legendele locale din mediul rural. Din punct de vedere economic impactul pozitiv al prezenței ursului brun cu privire la aspectele economice rurale este scăzută. Veniturile comunităților locale din vânzarea ursului brun (bazată pe sistemul de derogare) sunt mici în comparație cu alte modalități de utilizare a resurselor naturale. Vânzarea la urs are o valoare adăugată doar pentru managerii de fondurile de vânzătoare, pentru ei împușcarea a cel puțin un urs pe an fiind un factor important pentru supraviețuirea afacerii. "Necesitatea" creează conflicte între diferite grupuri reprezentate de către vânzătorii și ONG-uri, dar, de asemenea, afectează comunitatea vânzătorilor ca urmare a discuțiilor cu privire la modul în care cota este distribuită.

Impactul negativ pare a fi mai important ca urmare a daunelor asupra efectivelor de animale, livezi și câmpuri agricole, în contextul în care protecția fermelor împotriva prădătorilor este foarte superficială și nu se iau măsuri pentru a preveni eventualele daune. Un instrument pozitiv poate fi utilizarea imaginii ursului brun în promovarea produselor tradiționale, dar, din păcate, această abordare nu este folosită la scară largă, impactul pozitiv fiind dificil de evaluat.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Deși, în ansamblu, această specie este sigură din perspectiva conservării pe termen scurt, cu un număr relativ mare și o rată mare de expansiune, mai multe populații mici, izolate sunt amenințate din cauza numărului lor scăzut și contactul frecvent cu oamenii. Aceste populații mici sunt izolate în zonele semi sălbatice înconjurată de așezări umane (www.iucnredlist.org). În Carpații românești, populația de urs brun din Carpații de Vest (Munții Apuseni), estimată la 250-300 de exemplare (Kaczensky et al., 2012a), este considerată parțial izolată de restul de Sud și Carpații Orientali, specialiștii presupunând prezența unor zone reduse care permit trecerea unor indivizi (Kaczensky et al., 2012a).

Ultimul raport privind starea carnivorelor mari din Europa indică faptul că amenințările cele mai importante pentru conservarea populației de urși la nivelul zonei Carpatice sunt fragmentarea habitatului, persecuția, perturbarea liniștii, acceptare scăzută, infrastructura de transport, dezvoltarea infrastructurii localităților (Kaczensky et al., 2012a). Presiunile există deja în Carpații Românești, habitatului ursului fiind în continuă degradare și fragmentare din cauza activităților umane.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Ca și animale omnivore ce utilizează teritorii vaste, urșii brunii sunt atrași de zonele cu disponibilitate ridicată de hrană, zone legate de așezările umane; fiind de talie mare și oarecum agresivi, acești urși pot amenința viața și proprietatea (animale, culturi) și ca și consecință poate fi ucis (www.iucnredlist.org). Subadultii par să frecventeze mai des terenurile cultivate și vecinătatea localităților, probabil în căutare de hrană ușor de obținut și varietății surselor de hrană (Pop et al., 2012). În acest context, habituarea față de om, generează riscuri majore pentru conservarea speciei (Pop, 2011) ca urmare a conflictelor urs-om, care par a fi în creștere în ultimii 5 ani.

Braconajul urșilor a scăzut la mai puțin de 20 de cazuri documentate pe an, în cele mai multe acte de braconaj folosindu-se lațuri (Kaczensky et al., 2012a). Nu există nicio informație cu privire la dimensiunea reală braconajului, dar pare să fie semnificativ mai mare decât cazurile apărute în informațiile oficiale.

Ministerul Mediului și Modificărilor Climatice este asistat, în subiectele legate de carnivorele mari, de către Grupul Național de Lucru pentru Conservarea Carnivorelor Mari, un grup de experți și reprezentant ai tuturor părților interesate din România, însă, din păcate, grupul nefiind o voce puternică, atunci când măsurile trebuie să fie stabilite, din cauza factorilor politici. În acest context, Grupul Național de Lucru trebuie să fie consolidat și propunerea tehnică sau juridică din acest grup trebuie să fie adoptată sau implementată de către autoritatea responsabilă.

Oficial, din cauza numărului mare de conflicte, incluzând rănirea sau uciderea unor persoane, un anumit număr de urși sunt eliminați în fiecare an, utilizându-se derogări de la statutul de protecție stabilit de Directiva Habitare. În teorie vânatoarea este permisă numai pentru anumiți urși în condiții, locuri, și perioade specifice, precum și cu mijloacele stabilite de lege. În practică vânatoarea se face în scopuri economice. Vânatoarea aplicată este non-selectivă, cu nici un impact asupra diminuarea daunelor, dar, probabil, cu un impact negativ asupra mărimii, suprafeței de distribuție și structurii populației de urs.

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

România a aderat la Convenția privind Conservarea Vieții Sălbatice și a Habitadelor Naturale din Europa, Berna, emis în data de 19 septembrie 1979, prin Legea nr. 13/1993. După 2007 România a devenit parte a Uniunii Europene și, indiferent de mărimea populației de urși, aceștia au devenit strict protejați. (Kaczensky et al., 2012a). Conform evaluării IUCN, populația Carpatică este aproape amenințată, incluzând sau nu Ucraina (Kaczensky et al., 2012).

Având în vedere faptul că estimarea oficială, indicând o populație de urs brun cca. 6000 exemplare (Kaczensky et al., 2012), se face pe baza rapoartelor vânătorilor (fără nici un fel de control științific), mărimea estimată a populației poate fi supraestimată. În conformitate cu legislația națională obiectivul de conservare este acela de a menține starea de conservare actuală sau de a se ajunge la starea de conservare favorabilă, așa cum este definit în Directiva Habitare, a populației de urși bruni.

Măsuri actuale de conservare (măsuri concrete, eficiență)

Un plan de management pentru urs în România a început în anul 2006, sub coordonarea Ministerului Mediului, dar nu este aprobat printr-un act legal. De asemenea planul de acțiune nu este aplicabil și trebuie revizuit din cauza schimbărilor în legislație și a noilor informații referitoare populația de urs brun obținute prin implementarea proiectelor după 2007. Nu există informații despre monitorizarea planului de management sau despre succesul acestuia. Conform planului de management și Unitatea de Management a Vânatului, principala măsură concretă aplicată este hrănirea artificială a urșilor, ce se realizează îndeosebi în unele zone în care vânatoarea de urs este o tradiție. Măsura se aplică în mod oficial pentru a reduce conflictele dintre om și urși și pentru a estima dimensiunea populației, dar principalul motiv este de a sprijini vânatoarea, mai ales în sezonul de primăvară. De asemenea, informații noi din Europa indică faptul că hrănirea artificială a urșilor are un efect negativ puternic asupra comportamentului ursului (Pop, 2011).

Nu există nici o altă informație cu privire la alte măsuri de conservare aplicate la nivel național.

Ceriințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației și tendința
- Aria de distribuție
- Nivelul de conflict om-urs

Suficiența de monitorizare

- Nu există niciun program de monitorizare pus în aplicare.

Accesibilitatea datelor

- Date referitoare la specie sunt parțial disponibile, în special pe paginile de web ale proiectelor LIFE Nature (www.carnivoremari.ro, www.lifextra.it)

Priorități esențiale de cercetare

- Disponibilitatea hranei
- Impactul vânătorii asupra populației de urs
- Mortalitatea naturală și provocată de om
- Impactul rețelei ariilor de protecție actuale asupra conservării ursului

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Stabilirea responsabilităților și elaborarea unui Plan Național de Management, împreună cu alocarea de resurse pentru implementarea planului.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Proiectele LIFE02NAT/RO/8576, LIFE05NAT/RO/000170, LIFE08NAT/RO/000500 și măsuri LIFE07NAT/IT/000502 cuprind măsuri integrate pentru conservarea speciilor:

- Promovarea măsurilor de prevenire daune
- Promovarea celor mai bune produse ecologice
- Implicarea autorităților publice în problemele comunității
- Reducerea mortalității puilor și prevenirea incidentelor om- urs prin protejarea bârlogurilor și a zonelor cu bârloguri
- Stabilirea unor linii directe de atenuare a degradării habitatului și a fragmentării.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică nu este un obiectiv în acest moment datorită statutului de protecție juridică.

ȘACAL (*CANIS AUREUS*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Șacalul este un canid de talie mijlocie, cu masa corporală pentru femele de aproximativ 5,8 kg și pentru masculi 6.6 kg (www.canids.org). Culoarea de bază a blănii este galben auriu, dar variază de la galben pal la o nuanță maronie întunecată în funcție de sezon. Părul pe spate este de multe ori un amestec de negru, maro și alb. Coada este stufoasă, cu o nuanță de negru la vârful. Picioarele sunt relativ lungi și zvelte, cu pernțe mici (www.canids.org).

Șacalii sunt omnivori și oportuniști în ceea ce privește hrana iar dieta lor variază în funcție de sezon și de habitat. Șacali singuratici vânează, de obicei, prada mai mică cum ar fi rozătoare, iepuri și păsări (www.canids.org).

Datorită toleranței pentru habitate uscate și dieta omnivoră, șacalul poate trăi într-o mare varietate de habitate (www.canids.org). În România a fost înregistrat recent în interiorul arcului carpatic și în Rezervația Biosferei Delta Dunării (Banea et al., 2012). Pe lângă informațiile publicate despre prezența șacalului în regiunea Carpatică, exemplare au fost văzute între 2010-2012, în Munții Vrancei, Harghita Mădăraș și, în diferite tipuri de habitate forestiere.

Surse informationale pe țări/regiuni

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie

www.canids.org - IUCN Group Specialiști Canide.

www.goldenjackal.eu - Group de Studiu Informal Șacali în Europa

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Din cauza prezenței intermitente a șacalului în România, între 1929 și 2005, importanța socio-economică a prezenței permanente a speciei nu este evaluată.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Din cauza prezenței intermitente a șacalului în România, între 1929 și 2005, importanța socio-economică a prezenței permanente a speciei nu este evaluată.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Fiind, până acum câțiva ani, o prezență sporadică în zonele joase din Sud, Est și partea de Vest a României și Delta Dunării, șacalul își va schimba cu siguranță procesele ecologice în aceste zone. De asemenea, prezența unor indivizi în anumite zone montane din România indică o amplitudine ecologică ridicată a speciilor, amplitudine care este, de obicei, caracteristică speciilor invazive și pionier. Principala problemă în acest moment este de a stabili zona de distribuție corectă a speciei în România.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Problema principală este lipsa de reacție a autorităților publice față de prezența speciei. De asemenea, există puține informații despre șacali în România. Publicul larg nu este conștient privind prezența speciei. De asemenea, vânătorii, administratorii de păduri și conservatoriști din alte areale decât cele deja ocupate, nu sunt gata să se ocupe de prezența animalelor în zonele lor de interes.

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

În conformitate cu legislația națională șacalul este o specie de vânat, inclusă în Anexa 1 a Legii Vânătoriei nr. 407/2006. La nivel global statutul în conformitate cu IUCN este evaluat ca fiind cel puțin îngrijorător - Least Concern (LC).

Măsuri actuale de conservare (măsuri concrete, eficiență)

Nu există plan de management pentru această specie.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației și tendința
- Aria de distribuție
- Nivelul de conflict om-șacal

Suficiența de monitorizare

- Nu există niciun program de monitorizare pus în aplicare.

Accesibilitatea datelor

- Săracă. Principalele date sigure sunt prezente pe pagina web a Grupului de studiu informal pentru șacal din Europa

Priorități esențiale de cercetare

- Aria de distribuție și ritmul de creștere a populației
- Impactul asupra speciilor pradă
- Cât de adecvat este habitatul
- Impactul vânătorii asupra populației de șacal
- Mortalitatea naturală și cea provocată de om

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Din cauza lipsei informațiilor, primul pas ar fi acela de a începe colectarea datelor referitoare la șacal în România.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Nu sunt disponibile.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică nu este un obiectiv în acest moment datorită valorii economice scăzute a speciei, necunoașterii distribuției care face ca planificarea cotelor să fie dificilă și percepția vânătorilor referitoare la această specie.

ZIMBRU (*BISON BONASUS*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Principala masă corporală pentru zimbrul din Europa care trăiesc într-o populație liberă este de 634.1 kg pentru tauri și respectiv 423.7 kg pentru vaci, iar dimorfismul sexual devine pronunțat, la vârsta de trei ani și se menține până la sfârșitul vieții (Kraśnińska și Krasinski 2002).

Zimbrul din populațiile libere și din rezervații încep să se maturizeze sexual în al treilea an de viață. Taurii tineri aparținând populațiilor libere, în vârstă de 4-6 ani, sunt maturi sexual, dar nu iau parte la reproducere din motive comportamentale (Pucek et al., 2004). Vacile ating, de obicei, maturitatea sexuală în al treilea an de viață, dând naștere primului lor vițel în al patrulea an (Pucek et al., 2004). Zimbrul este un animal sociabil. Grupuri mixte și grupuri de tauri reprezintă unitățile de bază observate (Pucek et al., 2004).

Tipurile de păduri de foioase sunt cele mai importante habitate pentru zimbri, ei alegând să se hrănească în pădurile tinere și umede de foioase și în pădurile mixte de conifere (Pucek et al., 2004). Mixturile de păduri, cu un aranjament de tip mozaic sunt cele mai favorabile. În pădurile de foioase, zimbri pot găsi hrană pe parcursul sezonului vegetativ (Pucek et al., 2004).

Începând cu anul 2012, în Parcul Natural Vânători Neamț există o turmă formată din 5 exemplare libere. Restul populației de zimbru din România este menținută în captivitate.

Surse informationale pe țări/regiuni

Zimbrul. Studiu Statut și Plan Acțiune de Conservare. IUCN/SSC Group Specialiști Zimbri.

IUCN, Gland, Elveția și Cambridge, UK. ix + 54 pp. Autori: Pucek, Z. (Ed.); Pucek, Z., Belousova, I.P., Krasínska, M., Krasínski, Z.A. And Olech, W. (Comps.). 2004.

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie

<http://ebac.sggw.pl> – Group Specialiști Zimbri IUCN

<http://www.vanatoripark.ro/zimbru/zimbrul-in-romania> - Parcul Natural Vânători Neamț

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Din punct de vedere istoric, a fost distribuit în partea de vest, centrală și de sud-est a Europei. Specia a avut, fără îndoială, un rol important în formarea pădurilor europene preistorice de foioase și ecosistemelor forestiere de stepă (Pucek et al., 2004).

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

Zimbrul este stindardul efortului specialiștilor pentru a salva una dintre speciile cele mai simbolice ale Europei. Zimbrul are o istorie lungă și este conectat la multe comunități care utilizează simbolul zimbrului ca emblemă locală. Zimbrul este prezent pe vechile blazoane moldovenești și românești. Zimbrul poate fi utilizat în scopul atragerii turiștilor și de a promova produsele tradiționale, din acest punct de vedere comunitățile rurale putându-l folosi în scopuri de marketing.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Degradarea și fragmentarea habitatului ca urmare a activității agricole, exploatarea forestieră, vânătoare nelimitată și braconaj, au fost motivele principale pentru reducerea și dispariția populațiilor zimbrului (Pucek et al., 2004).

Problemele de conservare din România sunt determinate de lipsa turmelor libere. În acest moment, specia este gestionată în patru rezervații în captivitate sau în țarcuri mari (peste 100 ha). Principala amenințare este aceea de a menține habitatele în stare bună. Alte amenințări sunt generate de boli și consangvinizare.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Specia fiind extinsă în sălbăticie, nu există conflicte socio-economice. Principala amenințare pentru turmele nou eliberate poate fi braconajul unor exemplare.

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

Obiectivul strategiei de conservare la nivel european este acela de a crea condiții favorabile pentru a conduce la supraviețuirea pe termen lung a populației sălbatice (sau naturalizată) viabile de zimbri. La nivel de România obiectivul este de a îmbogăți și de a crea un efectiv mai mare în Rezervația "Dragoș-Vodă" pentru a sprijini planul general de repopulare în Carpații Orientali (Pucek et al., 2004).

În conformitate cu legislația națională vânătoare a zimbrului este interzisă, fiind inclusă în anexa II a Legii Vânătorii nr. 407/2006 și în anexa IV, pentru speciile strict protejate din Ordinul de Guvern 57/2007 pentru ariile protejate, specii și habitate.

Strategia pentru conservarea speciei de zimbru (*Bison bonasus*, L. 1758) în România a fost elaborată și prezentată în 2008 Ministerului Mediului pentru aprobare. De asemenea, sub umbrela autorității publice, în anul 2008 a fost stabilit un grup de lucru pentru conservarea zimbrului.

Măsuri actuale de conservare (măsuri concrete, eficiență)

Prima eliberare înapoi în sălbăticie a fost făcută în 2012, în Parcul Natural Vânători Neamț. Primele cinci exemplare au fost eliberate din țarcuri într-o zonă sălbatică, considerată a fi potrivită pentru această specie.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Reducerea consangvinizării
- Evaluarea zonelor celor mai favorabile pentru eliberarea în sălbăticie
- Asigurarea resurselor financiare

Suficiența de monitorizare

- Nu este necesară monitorizarea populației deoarece toți indivizii sunt cunoscuți și marcați

Accesibilitatea datelor

- Săracă

Priorități esențiale de cercetare

- Analiză adecvare habitat
- Impactul uman asupra populației libere
- Monitorizarea și îmbunătățirea structurii genetice
- Monitorizare boli și paraziți
- Evaluarea impactului economic asupra efectivelor aflate în libertate, în comunitățile rurale

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Programul început în Rezervația Dragoș Vodă ar trebui să fie finanțată anual de către guvern și implicarea părților interesate ar trebui să fie luată mai mult în considerare.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Măsurile puse în aplicare de către Administrația Parcului Natural Vânători Neamț:

- Sprijinirea brandurilor locale
- Implicarea comunităților
- Promovarea implicării autorităților

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică nu reprezintă un obiectiv la acest punct.

CAPRA NEAGRĂ (*RUPICAPRA RUPICAPRA*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Capra neagră are o lungime de 110-130 cm, 70-85 cm înălțime umăr și 14-62 kg (<http://www.lhnet.org/northern-chamois/>). Blana scurtă, netedă din timpul verii este în general roșcată sau roșu-brun, în timp ce iarna devine un maro ciocolatiu, cu firele de păr de 10-20 cm lungime acoperind un substrat lănos. Părțile de dedesubt au o culoare pală. Picioarele sunt de obicei de culoare mai închisă, și există o coama ușoară pe gât. Maxilarul, obraji și podul nasului sunt izbitor de albe, existând o dungă neagră pornind de la ochi până la bot (<http://www.lhnet.org/northern-chamois/>).

Coarnele zvelte, negre se regăsesc la ambele sexe. Ridicându-se vertical din frunte, sunt curbate înapoi brusc ca la cârlige, și pot atinge o lungime de 32 cm. Caprele negre trăiesc în zone abrupte, stâncoase în munți, utilizând o varietate de habitate, inclusiv pajiști alpine, zone stâncoase deschise, zone împădurite cu foioase mixte, și păduri de conifere (Pedrotti și Lovari 1999). Gestația la femele durează 170 zile, și au, de obicei, un pui pe timpul gestației. Femelele sunt mature sexual la 2,5 ani, în timp ce masculii se maturizează 1-1,5 ani mai târziu. Trăiesc 14-22 de ani. Femelele și juveniții se strâng în turme de câte 5-30 exemplare, în timp ce masculii adulți rămân solitari (www.iucnredlist.org).

Principalii prădători ai caprelor negre sunt oamenii, câinii vagabonzi, râșii și rareori lupii. Populația principală de capră neagră din România este situată în Carpații Meridionali, în principal în Făgăraș și Bucegi. O populație mai mică poate fi întâlnită dispersată în Carpații Orientali.

Surse informative pe țări/regiuni

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie

<http://www.lhnet.org/northern-chamois> – rețeaua Iebivorelor Mari

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Specia este una dintre cele mai importante specii pentru menținerea populațiilor de carnivore mari din România. Capra neagră este una dintre principalele specii pradă pentru râș și lup în timpul perioadei de iarnă.

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

Este una dintre cele mai apreciate specii de către publicul larg și este percepută ca o specie fragilă. Capra neagră reprezintă unul dintre cele mai importante obiective pentru turismul montan, însă impactul speciilor asupra turismului montan nu este evaluat. Venituri mai mici sunt obținute de către managerii fondurilor de vânatoare pentru trofee de capră neagră.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Principala problemă o reprezintă fragmentarea habitatelor și slaba conectivitate dintre populațiile mici.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Braconajul și vânătoarea excesivă pot fi o problemă pentru specie în unele părți ale teritoriului său, în special în cazul în care acestea se produc în afara zonelor protejate și rezervații de vânătoare private, Shackleton (1997). Perturbarea umană, în special ca urmare a turismului crescut și activităților de petrecere a timpului liber în zonele de munte, poate fi, de asemenea, o problemă (Shackleton, 1997). Pășunatul oilor vara tinde să perturbe caprele negre, pe care le determină să fie mai dispersate. În unele zone, densitățile mari ale acestor animale domestice creează o presiune intensă în ceea ce privește pășunatul (www.iucnredlist.org, <http://www.lhnet.org/northern-chamois>).

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

În conformitate cu legislația națională, capra neagră este o specie de vânat, inclusă în Anexa 1 din Legea Vânătoriei nr.407/2006.

Măsurile actuale de conservare (măsurile concrete, eficiență)

Au existat unele repopulări periodice în zonele în care mărimea populației a fost redusă din cauza braconajului.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației
- Nivelul braconajului
- Adecvarea habitatului și capacitatea de suport

Suficiența de monitorizare

- Sistem de monitorizare slab. Monitorizarea se face de către vânători fără nicio bază științifică și fără niciun control al calității rapoartelor. De obicei, numerele sunt supraestimate.

Acesibilitatea datelor

- Niciuna.

Priorități esențiale de cercetare

- Evaluarea mărimii populației
- Analiză adecvare habitat
- Impactul vânătoriei asupra mărimii și structurii populației
- Mortalitatea naturală și provocată de om
- Studiile genetice în cazul populațiilor mici

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Un plan național de management ar trebui să fie elaborat pe baza unor studii a populației și analiza habitatului. Braconajul și presiunea exercitată de vânătoare ar trebui să fie limitată, chiar prin schimbarea statutului juridic al speciilor în una protejată, dacă acest lucru este necesar și fezabil.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Nu sunt disponibile.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică este limitată la activitățile de vânătoare, fără un impact asupra altor grupuri sociale. Capra neagră ar trebui să fie folosită mai des ca o atracție turistică.

CĂPRIOR (*CAPREOLUS CAPREOLUS*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Căpriorul este o cervidă de talie relativ mică, cu o lungime de 95 - 135 cm, înălțime de 65 - 75 cm la umăr, și o greutate de la 15 la 30 kg. Căpriorul are culoarea blănii roșiatică, cu fața gri și spatele roșu auriu, în perioada de vară, închisă spre brun sau chiar negru, în timpul iernii, cu partea inferioară a trunchiului și a cozii albă, coada fiind foarte scurtă de 2-3 cm, și abia vizibilă (<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/>).

Căpriorul intră în inapetența rutului în timpul sezonului de împerechere în iulie și august. Femelele intră în călduri o singură dată pe an și după implantare dau naștere, de obicei, în luna iunie a anului următor, după o perioadă de gestație de zece luni, de obicei, la doi pui de sexe opuse (<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/>). Este prezent în toate tipurile de peisaje din România.

Ocupă o mare varietate de habitate, inclusiv păduri de foioase, mixte sau de conifere, zone mlăștinoase, pășuni, terenuri arabile, și zonele suburbane, cu grădini mari. Preferă peisajele cu un mozaic de pădure și teren agricol. Căpriorii sunt bine adaptați pentru peisajele agricole moderne (<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/>).

Surse informaționale pe țări/regiuni

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie

<http://www.lhnet.org/eurasian-roe-deer/> – Rețeaua Ierbivorelor Mari

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Specia este una dintre cele mai importante pentru menținerea populațiilor de carnivore mari din România. Căpriorul este principala specie pradă pentru râs.

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

Este una dintre cele mai apreciate specii de către publicul larg și este percepută ca o specie fragilă. Venituri mai mici sunt obținute de către managerii fondurilor de vânătoare pentru trofee de căprior.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Căpriorul este răspândit și comun, și este extins în multe areale (www.lhnet.org).

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Braconajul poate fi o problemă pentru specie în unele părți ale teritoriului său. Pășunatul ovinelor pe perioada verii tinde să perturbe specia, determinând-o să se disperseze. Prădarea de către ciobani și câinii vagabonzi reprezintă un factor important în nivelul ridicat al mortalității în unele zone.

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

În conformitate cu legislația națională, căpriorul este o specie de vânat, inclusă în Anexa 1 din Legea Vânătorii nr.407/2006.

Măsuri actuale de conservare (măsuri concrete, eficiență)

Nu sunt disponibile.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației
- Nivelul braconajului
- Adecvarea habitatului și capacitatea de suport

Suficiența de monitorizare

- Sistem de monitorizare slab. Monitorizarea se face de către vânători fără nicio bază științifică și fără niciun control al calității rapoartelor. De obicei, numerele sunt supraestimate.

Accesibilitatea datelor

- Niciuna.

Priorități esențiale de cercetare

- Evaluarea mărimii populației
- Analiză adecvare habitat
- Impactul vânătorii asupra mărimii și structurii populației
- Mortalitatea naturală și provocată de om
- Studiile genetice în cazul populațiilor mici

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Reducerea prădării din partea câinilor vagabonzi și a mortalității cauzată de braconaj.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Nu sunt disponibile.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică este limitată la activitățile de vânătoare, fără un impact asupra altor grupuri sociale.

CERB (*CERVUS ELAPHUS*)

Sumar biologie/ecologie pentru fiecare specie

Cerbul este una dintre speciile cele mai mari de cervide, cu o lungime de 160 - 260 cm, având o înălțime la umăr de 105 - 140 cm, și o greutate de la 120 la 250 kg. Acesta este un rumegetor, consumând hrana în două etape și având un număr par de degetele la fiecare copită. Cerbul tinde să fie roșu-brun, în perioada de vară (<http://www.lhnet.org/red-deer/>). Numai cerbii masculi au coarne, care încep să crească primăvara și se desprind în fiecare an, de obicei la sfârșitul iernii. Coarne de cerb se formează din țesut osos, putând crește cu o rată de 2,5 cm pe zi (<http://www.lhnet.org/red-deer/>). El populează pădurile deschise de foioase, mlaștini montane și zone montane deschise (uneori deasupra linia copacilor), pajiști naturale, pășuni și pajiști. În pădure, dieta sa constă în principal din arbuști și lăstari, dar în alte habitate consumă, de asemenea, ierburi, rogoz și tufe (www.iucnredlist.org). În România populația principală de cerb poate fi întâlnită în zonele înalte de deal și zona de munte, în întreaga regiune Carpatică. De asemenea, specia este prezentă în zonele de șes.

Surse informationale pe țări/regiuni

www.iucnredlist.org - IUCN Lista Roșie

<http://www.lhnet.org/red-deer/> - Rețeaua de Ierbivore Mari

Importanța ecologică (impactul) a speciei

Specia este una dintre cele mai importante pentru menținerea populațiilor de carnivore mari din România. Cerbul este principala specie pradă pentru lup.

Importanța socio-economică (impactul) a speciei

Specia este una dintre speciile cele mai apreciate de către vânători și, de asemenea, de către publicul larg, cerbul fiind considerat un simbol al nobilimii. Venituri importante sunt obținute de către managerii fondurilor de vânătoare din trofee de cerb.

Probleme de conservare: biologice, ecologice

Cerbul este încă foarte răspândit și comun, dar degradarea habitatului poate afecta dinamica spațială a speciei.

Probleme de conservare: conflicte socio-economice și amenințări

Braconajul poate fi o problemă pentru specie în unele părți ale teritoriului său. Pășunatul ovinelor pe perioada verii tinde să perturbe specia, determinând-o să se disperseze. Prădarea de către ciobani și câinii vagabonzi reprezintă un factor important pentru nivelul ridicat al mortalității în unele zone. De asemenea, în unele zone vânătoarea excesivă poate avea un impact asupra structurii populației.

Statutul actual de conservare (scopuri de conservare, planuri acțiuni de conservare, planificare)

În conformitate cu legislația națională, cerbul este o specie de vânat, inclusă în Anexa 1 din Legea Vânătoriei nr.407/2006.

Măsuri actuale de conservare (măsuri concrete, eficiență)

Nu sunt disponibile.

Cerințe de date și evaluarea bazei de date accesibile

Identificarea variabilelor necesare

- Mărimea populației
- Nivelul braconajului
- Adecvarea habitatului și capacitatea de suport

Suficiența de monitorizare

- Sistem de monitorizare slab. Monitorizarea se face de către vânători fără nicio bază științifică și fără niciun control al calității rapoartelor. De obicei, numerele sunt supraestimate.

Accesibilitatea datelor

- Niciuna.

Priorități esențiale de cercetare

- Evaluarea mărimii populației
- Analiză adecvare habitat
- Impactul vânătorii asupra mărimii și structurii populației
- Mortalitatea naturală și provocată de om
- Studiile genetice în cazul populațiilor mici

Sistemul de rezolvare a problemelor, integrarea diferitelor interese și planuri

Reducerea prădării din partea câinilor vagabonzi și a mortalității cauzată de braconaj.

Exemple bune de măsuri de conservare integrate și rezolvare a conflictelor și integrarea diferitelor interese

Nu sunt disponibile.

Discuții ulterioare referitoare la exploatare economică

Exploatarea economică este limitată la activitățile de vânătoare, fără un impact asupra altor grupuri sociale.

Bibliografie

- ANGELESCU A., 2004. Șacalul auriu. Origine, morfoanatomie, eco-etologie, management. MMC Bucuresti, 216 p.
- BANEA O.C., KROFEL M., ČERVINKA J., GARGAREA P., SZABÓ L., New records, first estimates of densities and questions of applied ecology for jackals in anube Delta Biosphere Reserve and hunting terrains from Romania , Acta Zoologica Bulgarica, 64 (4), 2012: 353-366
- BERECZKY L., POP M., CHIRIAC S., 2010 - Studii legate de eco-etologia ursului brun bazate pe monitorizarea post eliberatorie a puilor de urs orfani reabilitați. Satu Mare – Studii și Comunicări Seria Științele Naturii Vol X-XI (2009-2010) pp: 149-160.
- BERECZKY L., POP M., CHIRIAC S., ANEGROAIE X., 2010– A comparision of home range size, movements, habitat use and activity patterns of released orphan brown bears and wild captured brown bears in the Carpathian mountains of Romania, 19th International Conference on Bear Research and Management, May 16-22, Tbilisi, Georgia, IBA 2010 Conference
- BERECZKY L., 2010. Practical application of a bear rehabilitation centre in the scientific studies related with the specie behavior and ecology, Master Thessis, University of West Hungary, Institute of Wildlife Management and Vertebrate Zoology, Sopron .
- BERECZKY L., POP I.M., CHIRIAC S. 2011. Trouble-making Brown bear *Ursus arctos* Linnaeus, 1758 (Mammalia: Carnivora) – behavioral pattern analysis of the specialized individuals, Travaux du Muséum National d’Histoire Naturelle Grigore Antipa, vol.54(2), pp.541-554.
- BLANCO, J.C., Towards a population level approach for the management of large carnivores in Europe. Challenges and opportunities, prepared for European Commission, December 2012
- CHIRIAC S., SANDU R., CHIRIAC N. 2009 - Reteaua ecologica de protectie a carnivorelor mari din judetul Vrancea, ISBN: 978-973-0-06505-3, editor APM Vrancea, proiect LIFE05NAT/RO/000170.
- CHIRIAC S., POP I.M., RADU G., SANDU R.M. 2010 Metodologie pentru implementarea sistemelor de protecție a culturilor agricole, șeptelului și stupinelor în vederea reducerii pagubelor produse de urși, Focșani. ISBN 978-973-0-09167-0
- KACZENSKY P., CHAPRON G., VON ARX M., HUBER D., ANDRÉN H., LINNELL J., Status, management and distribution of large carnivores – bear, lynx, wolf & wolverine – in Europe, Part I, prepared for European Commission, December 2012
- KACZENSKY P., CHAPRON G., VON ARX M., HUBER D., ANDRÉN H., LINNELL J., Status, management and distribution of large carnivores – bear, lynx, wolf & wolverine – in Europe, Part II, prepared for European Commission, December 2012a
- KRASIŃSKA, M., KRASIŃSKI, Z.A. 2002. Body mass and measurements of the European bison during postnatal development. Acta Theriologica 47: 85–106.

- LINNELL J., SALVATORI V., BOITANI L. Guidelines for population level management plans for large carnivores in Europe. A Large Carnivore Initiative for Europe, report prepared for the European Commission 2008.
- MERTENS A. IONESCU O., 2001 Ursul – ecologie, etologie, management. Haco International.
- MICU I., 1998., Ursul brun, aspecte eco-etologice, Editura Ceres, Bucuresti.
- PEDROTTI, L. AND LOVARI, S. 1999. *Rupicapra rupicapra*. In: A. J. Mitchell-Jones, G. Amori, W. Bogdanowicz, B. Kryštufek, P.J.H. Reijnders, F. Spitzenberger, M. Stubbe, J.B.M. Thissen, V. Vohralík, and J. Zima (eds), *The Atlas of European Mammals*, Academic Press, London, UK
- POP I. M. 2007., Scurta analiză a situației populației de urs în județul Covasna. Studii și Comunicări Seria Științele Naturii, vol. VIII (2007) pp:29-35, Muzeul Județean Satu Mare,.
- POP I.M., BERECZKY L., CHIRIAC S., 2011. Analyses of the Romanian south-eastern Carpathian human-bear conflicts based on bear damages, human opinion, bear hunting, Poster at the 20th International Conference on Bear Research and Management, July 17-22, Ottawa, Canada, 2011
- POP I.M., 2011.Ursul brun de la conflict la conservare, Sf. Gheorghe, ISBN 978-973-0-11584-0.
- POP I.M. , SALLAY A., BERECZKY L., CHIRIAC S.. 2012. Land use and behavioural patterns of brown bears in the South- Eastern Romanian Carpathian Mountains: A case study of relocated and rehabilitated individuals, *Procedia Environmental Sciences*, 2012, 14, pp.111-122.
- POP I. M., SALLAY A., BERDE L., BERECZKY L., CHIRIAC S., 2012a, An equivocal relation between bear harvest and damage occurrence in the Eastern Carpathian Mountains. 21st International Conference on Bear Research and Management, 26-30 November 2012, New Delhi, India, IBA 2012 Conference
- PUCEK, Z. (ED.); PUCEK, Z., BELOUSOVA, I.P., KRASIŃSKA, M., KRASIŃSKI, Z.A. AND OLECH, W. (comps.). 2004. European Bison. Status Survey and Conservation Action Plan. IUCN/SSC Bison Specialist Group. IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK. ix + 54 pp.
- ROZYLOWICZ, L., CHIRIAC, S., IVANOF, N.,2004. Large Carnivore Protection în Vrancea Country. *Ars Docendi*, Bucharest, Romania.
- ROZYLOWICZ, L., POPESCU, V.D., PĂTROESCU M., CHIȘAMERA, G., 2010, The potential of large carnivores as conservation surrogates in the Romanian Carpathians, *Biodiversity Conservation*, DOI 10.1007/s10531-010-9967-x, 2010
- SHACKLETON, D. M. 1997. Wild Sheep and Goats and Their Relatives: Status Survey and Conservation Action Plan for Caprinae. In: D. M. Shackleton (ed.), *Wild sheep and goats and their relatives. Status survey and conservation action plan for Caprinae*, IUCN/SSC Caprinae Specialist Group, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.

Proiectul LIFE Nature LIFE05/NAT/RO/000170 „Imbunătățirea sistemului de protecție a carnivorelor mari din județul Vrancea” – Raport de monitorizare prin telemetrie a carnivorelor mari – 2006

*** Management and action plan for the wolf Population in Romania prepared for the Ministry of Agriculture, Forestry and Rural Development and the Ministry of Environment and Water Management, 2006. Not available to the public.

*** Planul de acțiune și managementul populației de ras din România, Institutul de Cercetări și Amenajări Silvice, Brașov, 2007. Not available to the public.

www.iucnredlist.org - IUCN Red List

www.carnivoremari.ro – LIFE02NAT/RO/8576, LIFE05NAT/RO/000170, LIFE08NAT/RO/000500 projects

www.bearbiology.com – International Bear Association

www.canids.org – IUCN Canids Specialists Group

http://www.mmediu.ro/file/Management_Action_Plan.pdf - Brown bear management plan

<http://www.mmediu.ro/beta/domenii/protectia-naturii-2/biodiversitate/carnivore-mari/> - Raport final pentru „Studiul privind estimarea populațiilor de carnivore mari și pisică sălbatică din România (Ursus arctos, Canis lupus, Lynx lynx și Felis silvestris) în vederea menținerii într-o stare favorabilă de conservare și pentru stabilirea numărului de exemplare din speciile strict protejate care se pot recolta în cadrul sezonului de vânătoare 2011-2012”. Fundația Carpați & ICAS & Universitatea Transilvania Brașov, 2011

www.goldenjackal.eu - Golden Jackal informal study Group in Europe

<http://www.vanatoripark.ro/zimbru/zimbrul-in-romania> - Vânători Neamț Natural Park

<http://ebac.sggw.pl> – Bison Specialist Group IUCN

<http://www.lhnet.org/> - Large Herbivores Network

Autori: Ioan Mihai Pop, Leonardo Bereczky, Cosmin Adrian Stângă, Matei Dragomir

Poza coperta: Pop Ioan Mihai,

Data: Februarie 2013

Beneficiar: Agenția pentru Protecția Mediului Sibiu

Proiect: „Managementul integrat al diversității biologice și a peisajului pentru dezvoltare regională durabilă și conectivitate ecologică în Carpați (BioREGIO Carpathians)”

Nr. contract: 2401/18.02.2013

ASOCIAȚIA PENTRU CONSERVAREA DIVERSITĂȚII BIOLOGICE

Str. Vrancioaia nr 7, Focsani, Vrancea

Tel: 0727 559 024 ;fax : 0237 206 788

E-mail : acdb_ro@yahoo.co.uk web: www.biodiversitate.ro